

Sajtóanyag – 2019. november 27.

Hogyan néz ki a 7. cikk szerinti eljárás?

Uniós szinten, intézményesen foglalkoznak a magyar és lengyel jogállamiság problémáival. Keveset tudunk az eljárásrendről, de nincs ebben semmi csoda, mert először alkalmazzák a 7. cikket uniós tagállamokkal szemben, és fontos részletek nincsenek szabályozva. Mi értelme az egésznek, ha alig van gyakorlati esélye annak, hogy az uniós értékeket súlyosan és tartósan megsértő kormányokkal betartassák a kötelezettségeiket? Ezt magyarázzuk el kérdezz-felelek összeállításunkban.

Mi az a sokat emlegetett 7. cikk?

Az Európai Unióról szóló szerződés 7. cikke, amely az uniós alapértékeket súlyosan megsértő tagállam elleni uniós eljárást szabályozza. Két fázisból áll: a megelőző és a szankciós szakaszból.

Mik azok az uniós alapértékek, amelyeket a 7. cikk szerinti eljárás véd?

Az EU az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közősek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában. Ezt az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke mondja ki.

Ki indíthatja el az eljárást?

Az uniós tagállamok egyharmada, az Európai Parlament és az Európai Bizottság is kezdeményezheti az Európai Unió Tanácsánál a 7. cikk szerinti eljárást, ha úgy találja, hogy fennáll az egyértelmű veszélye annak, hogy egy tagállam súlyosan megsérti az uniós alapértékeket. Magyarország esetében az Európai Parlament kezdeményezte az eljárást, Lengyelországgal szemben pedig az Európai Bizottság.

Közbevetett kérdés: mi az az Európai Unió Tanácsa (Council of the European Union)? a tagállamok kormányainak képviselőit ellátó intézmény, amely uniós jogszabályokat fogad el, és összehangolja az uniós szakpolitikákat. Tagjai az uniós országok adott szakpolitikai területért felelős miniszterei.

Ez az uniós szerv **nem azonos az Európai Tanáccsal (European Council)**, ami az uniós országok állam-, illetve kormányfőit, valamint saját elnökét és az Európai Bizottság elnökét tömörítő intézmény. Ez gyakorlatilag az EU legfontosabb döntéshozatali fóruma.

(Figyelem, egyik fenti uniós szerv sem azonos az Európa Tanáccsal, ami egy regionális nemzetközi szervezet, 47 tagállammal.)

Hol tart a Magyarország ellen folyó eljárás?

Még mindig csak a megelőző szakaszban. Ennek keretében az Európai Unió Tanácsa meghallgatásokat tart, ahol a magyar kormány ismerteti az Európai Parlament „indoklással ellátott javaslatával” (vagy ahogy a közbeszédben emlegetik, a „[Sargentini-jelentéssel](#)”) szembeni érveit. Szeptember 16-án is tartottak ilyet, és december 10-én is fognak, a tagállamok EU-s ügyekért felelős minisztereiből álló testület előtt (ez az Általános Ügyek Tanácsa).

Meddig tartanak a meghallgatások?

Ezt a 7. cikk nem szabályozza. Az első meghallgatásra Magyarország esetében csak az osztrák és a román uniós elnökség lejártja után került sor. A finn elnökség ez év végén jár le, a következő, horvát elnökségtől pedig nem várják a folyamat felgyorsítását. Kötelező részletszabályok nélkül az is előfordulhat, hogy az egész folyamat lebénul, politikai alkuk áldozatául esik, vagy névlegessé válik.

A meghallgatások után mi volna a következő fokozat?

Az Európai Unió Tanácsa ajánlásokat tehet, és ezt követően négyötödös többséggel megállapíthatja azt is, hogy az eljárás alá vont országban egyértelmű a veszélye az uniós alapértékek súlyos megsértésének. Ez még nem erős szankció, bár az az EU-ban soha nem látott szégyent jelentene, hogy a tagállami miniszterekből álló Európai Unió Tanácsa ezt követően folyamatosan ellenőrizné, mi változik Magyarországon, javul-e a helyzet.

És mi történik akkor, ha a helyzet nem javul, sőt esetleg még romlik is? Vannak keményebb szankciók is?

A 7. cikk szerinti eljárásnak abban a szakaszában, amelyik a magyar kormány és kormánytöbbség jogállamiság elleni hadművelete miatt zajlik, nem szabhatók ki szankciók. Viszont a tagállamok egyharmada vagy az Európai Bizottság javaslata alapján az Európai Tanács a későbbiekben dönthet úgy, hogy felfüggeszti az uniós alapértékeket súlyosan és tartósan megsértő tagállam jogait, ideértve a szavazati jogait, de ehhez az Európai Tanács minden tagjának így kell szavaznia. Az egyhangú döntésnek ma nem látszik semmiféle esélye.

Akkor meg civil jogvédők miért szorgalmazzák a 7. cikk szerinti eljárás folytatását és felgyorsítását?

Amíg tart az eljárás, addig nem marad rejtve a magyar kormány jogállamrombolása, és nemzetközi figyelem összpontosul rá. Az uniós folyamatnak mindenképpen mérséklő hatása van. Egy ilyen eljárás hatalmas presztízsveszteséggel jár az érintett kormánynak, és más, hasonló trükkökkel próbálkozó kormányokat is visszatartat a jogállamiság elleni akcióktól. Az is előfordulhat, hogy a súlyos, elsősorban közvetett következmények elé néző kormány visszavonulót fúj, és elfogadja az Európai Unió Tanácsának ajánlásait, vagy eláll további, a jogállamiságot, az emberi jogokat és a demokráciát aláásó terveitől. Az eljárás esetleges megfeneklése ellenben rossz európai üzenet volna, és az eljárást nehéz lenne újra beindítani. Annál még egy elbukó, de végigfuttatott, a szavazásig eljutó eljárás is jobb, mert teszteli az eddig soha nem alkalmazott szabályokat, amelyeket adott esetben így könnyebb lesz megváltoztatni.